

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนระบบการจําแนกการปฏิบัติการพยาบาล  
สากล ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ผู้พัฒนาได้ทำการศึกษาข้อมูลจาก  
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 4 ระบบ ดังนี้

- 2.1 ระบบสารสนเทศ
- 2.2 ระบบสารสนเทศโรงพยาบาล
- 2.3 ระบบสารสนเทศทางการพยาบาล
- 2.4 ระบบการจําแนกการปฏิบัติการพยาบาลสากล

#### 2.1. ระบบสารสนเทศ

ในปัจจุบันระบบสารสนเทศมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินงานของ  
หน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐบาลหรือเอกชน โดยอาศัยกระบวนการข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่  
กระบวนการที่ทำให้เกิดสารสนเทศนี้เรียกว่า การประมวลผลสารสนเทศ (Information Technology)  
และเรียกวิธีการประมวลผลสารสนเทศด้วยเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ นี้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ

**เทคโนโลยีสารสนเทศ** มาจากคำ 2 คำนั่นคือ เทคโนโลยี และ สารสนเทศ

**เทคโนโลยี** หมายถึง การนำเอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ให้เกิด  
ประโยชน์

**สารสนเทศ** หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลแล้ว การประมวลผลที่ว่านี้ เช่น  
การวิเคราะห์ การจัดลำดับ การเรียงข้อมูล เป็นต้น

**สารสนเทศ (information)** เป็นผลลัพธ์ของกระบวนการและการจัดการข้อมูลโดยการ  
รวมความรู้เข้า ไปต่อผู้รับสารสนเทศนั้น สารสนเทศมีความหมายหรือแนวคิดที่กว้าง และ  
หลากหลาย ตั้งแต่การใช้คำว่าสารสนเทศในชีวิตประจำวัน จนถึงความหมายเชิงเทคนิค ตามปกติ  
ในภาษาพูด แนวคิดของสารสนเทศใกล้เคียงกับความหมายของการสื่อสาร เงื่อนไข การควบคุม  
ข้อมูล รูปแบบ คำสั่งปฏิบัติการ ความรู้ ความหมาย สื่อความคิด การรับรู้ และการแทนความหมาย  
(ออนไลน์ : [http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/bangkok/pichai\\_1/it01/index.htm](http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/bangkok/pichai_1/it01/index.htm))

ปัจจุบันผู้คนพูดเกี่ยวกับยุคสารสนเทศว่าเป็นยุคที่นำไปสู่ยุคแห่งองค์ความรู้หรือปัญญา  
นำไปสู่สังคมอุดมปัญญา หรือสังคมแห่งสารสนเทศ และ เทคโนโลยีสารสนเทศ แม้ว่าเมื่อพูดถึง

สารสนเทศ เป็นคำที่เกี่ยวข้องในศาสตร์สองสาขา คือ วิทยาการสารสนเทศ และ วิทยาการคอมพิวเตอร์ ซึ่งคำว่า "สารสนเทศ" ก็ถูกใช้บ่อยในความหมายที่หลากหลายและกว้างขวางออกไป และมีการนำไปใช้ในส่วนของ เทคโนโลยีสารสนเทศ และ การประมวลผลสารสนเทศ

สิ่งที่ได้จากการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้มารวมผล เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ตามจุดประสงค์ สารสนเทศ จึงหมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการเลือกสรรให้เหมาะสมกับการใช้งานให้ทันเวลา และอยู่ในรูปที่ใช้ได้ สารสนเทศที่ดีต้องมาจากข้อมูลที่ดี การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ จะต้องมีการควบคุมดูแลเป็นอย่างดี เช่น อาจจะมีการกำหนดให้ผู้ใดบ้างเป็นผู้มีสิทธิ์ใช้ข้อมูลได้ ข้อมูลที่เป็นความลับจะต้องมีระบบขั้นตอนการควบคุม กำหนดสิทธิ์ในการแก้ไขหรือการกระทำกับข้อมูลว่าจะกระทำได้อย่างไรโดยใครบ้าง นอกจากนี้ข้อมูลที่เก็บไว้แล้วต้องไม่เกิดการสูญหายหรือถูกทำลายโดยไม่ได้ตั้งใจ การจัดเก็บข้อมูลที่ดีจะต้องมีการกำหนดรูปแบบของข้อมูลให้มีลักษณะง่ายต่อการจัดเก็บ และมีรูปแบบเดียวกัน ข้อมูลแต่ละชุดควรมีความหมายและมีความเป็นอิสระในตัวเอง นอกจากนี้ไม่ควรมีการเก็บข้อมูลซ้ำซ้อนเพราะจะเป็นการสิ้นเปลืองเนื้อที่ เก็บข้อมูล (ออนไลน์ : <http://www.vcharkarn.com/vcafe/53170/3>)

### 2.1.1 สารสนเทศในความหมายของข้อความ

สารสนเทศ หมายถึงคุณภาพของข้อความจากผู้ส่งไปหาผู้รับ สารสนเทศจะประกอบไปด้วย ขนาดและเหตุการณ์ของสารสนเทศนั้น สารสนเทศสามารถแทนข้อมูลที่มีความถูกต้องและความแม่นยำหรือไม่ก็ได้ ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งข้อเท็จจริงหรือข้อโกหกหรือ เป็นเพียงเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น สารสนเทศจะเกิดขึ้นเมื่อมีผู้ส่งข้อความและผู้รับข้อความอย่างน้อยฝ่ายละ หนึ่งคนซึ่งทำให้เกิดการสื่อสารของข้อความและเข้าใจในข้อความเกิดขึ้น ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับความหมาย ความรู้ คำสั่ง การสื่อสาร การแสดงออก และการกระตุ้นภายใน การส่งข้อความที่มีลักษณะเป็นสารสนเทศ ในขณะที่เดียวกันการบอกว่าการสื่อสารสารสนเทศก็ถือเป็นสารสนเทศเช่นเดียวกัน

ถึงแม้ว่าคำว่า "สารสนเทศ" และ "ข้อมูล" มีการใช้สลับกันอยู่บ้าง แต่สองคำนี้มีข้อแตกต่างที่เด่นชัดคือ ข้อมูลเป็นกลุ่มของข้อความที่ไม่ได้จัดการรูปแบบ และไม่สามารถนำมาใช้งานได้จนกว่าจะมีการจัดระเบียบและดึงออกมาใช้ในรูปแบบ สารสนเทศ

**ระบบสารสนเทศ (Information System )** หมายถึง ระบบที่มีการนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการรวบรวม จัดเก็บ หรือจัดการกับข้อมูล ข่าวสาร เพื่อให้ข้อมูลนั้นกลายเป็นสารสนเทศที่ดี สามารถนำไปใช้ในการประกอบการตัดสินใจได้ในเวลาอันรวดเร็ว และถูกต้อง

**ระบบสารสนเทศ** หมายถึง กลุ่มของระบบงานที่ประกอบด้วยฮาร์ดแวร์หรือตัวอุปกรณ์ และซอฟต์แวร์หรือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่ทำหน้าที่รวบรวม ประมวลผล จัดเก็บและแจกจ่าย ข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและการควบคุมภายในองค์กร(Kenneth C. Laudon, Jane P. Laudon(ตัลยุทธ สว่างวรรณ –เรียบเรียง))

ระบบสารสนเทศประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

- Hardware หมายถึง อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการจัดกระทำกับข้อมูล ทั้งที่เป็นอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องคิดเลข
- Software หมายถึง ชุดคำสั่ง หรือเรียกให้เข้าใจว่า โปรแกรม ที่สามารถสั่งการให้คอมพิวเตอร์ทำงานในลักษณะที่ต้องการภายใต้ขอบเขตความสามารถที่เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือโปรแกรมนั้น ๆ สามารถทำได้ ซอร์ฟแวร์แบ่งออกเป็น ซอร์ฟแวร์ระบบ และ ซอร์ฟแวร์ประยุกต์
- User หมายถึง กลุ่มผู้คนที่ทำงานหรือเกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศ
- Data หมายถึง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่อาจอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวหนังสือ แสง สี เสียง สัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ ภาพ วัตถุ หรือ หลาย ๆ อย่างผสมผสานกัน ซึ่งข้อมูลที่ี้จะต้อง ตรงกับความต้องการของผู้ใช้
- Procedure หมายถึง ขั้นตอน กระบวนการต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานในระบบสารสนเทศ

เมื่อทั้ง 5 ส่วนดังกล่าวข้างต้น ทำงานประสานกัน ส่งผลให้ข้อมูลเกิดการประมวลผล และนำไปใช้ประโยชน์ นั่นก็คือ สารสนเทศนั่นเอง ซึ่งสารสนเทศนี้จะเป็นสารสนเทศที่ดี จะต้องเป็นสารสนเทศที่มีความถูกต้องตรงกับความต้องการของผู้ใช้และทันเวลาในการใช้งาน

กล่าวโดยสรุปก็คือ กระบวนการสารสนเทศเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดสารสนเทศ ขึ้นมานั่นเอง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ส่วน นั่นคือ Hardware Software User Procedure และ Data

(ออนไลน์ : <http://college.rmutl.ac.th/programming1/basicinformation.ppt>)

### 2.1.2. เป้าหมายของระบบสารสนเทศ

1) เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน (Increase Work Efficiency ) องค์กรสามารถนำระบบสารสนเทศมาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานภายใต้สถานะที่มีกำลังคนและกำลังการผลิตที่เท่าเดิมแต่ปริมาณงานที่ทำมีมากขึ้น การนำระบบสารสนเทศมาใช้จะช่วยทำให้ทำงานสะดวก รวดเร็ว และมีความถูกต้องมากขึ้น

2) เพิ่มผลผลิตให้แก่องค์กร (Increase Productivity ) ตัวอย่างเช่นมีการนำระบบควบคุมการผลิตมาใช้ ทำให้องค์กรสามารถผลิตสินค้าหรือบริการได้มากขึ้นเพียงพอต่อความต้องการของตลาด เป็นต้น

3) เพิ่มคุณภาพในการบริการลูกค้า (Increase service Quality ) ระบบสารสนเทศถูกนำมาใช้พัฒนาการให้บริการลูกค้า เพื่อเพิ่มความพึงพอใจในการใช้บริการของลูกค้า เช่น ระบบสอบถามและจองตั๋วเครื่องบินผ่านอินเทอร์เน็ต โดยที่ไม่ต้องเดินทางมาเอง เป็นต้น

4) เพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขัน (Increase Competitive Advantage ) ข้อมูลนับว่ามีความสำคัญมากในทางธุรกิจ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารจัดการข้อมูลที่ดี เพื่อนำเอาข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ในการสนับสนุนการตัดสินใจ เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุงองค์กร

### 2.1.3. ประเภทของระบบสารสนเทศ

มีงานหลายงานทางธุรกิจที่ต้องการให้เกิดการทำงานที่เป็นอัตโนมัติ ระบบสารสนเทศจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นมากขึ้น ระบบสารสนเทศที่นำมาใช้เพื่อช่วยในการทำงานนั้นมีหลายระบบ บางระบบอาจออกแบบมาเพื่อช่วยให้สามารถรวบรวมข้อมูลได้รวดเร็ว บางระบบอาจถูกออกแบบมาเพื่อช่วยในวิเคราะห์และตัดสินใจ ระบบสารสนเทศเหล่านี้สามารถทำงานได้เสร็จภายในระบบย่อยเพียงระบบเดียว หรือสามารถทำงานร่วมกันในหลาย ๆ ระบบสำหรับองค์กรที่มีขนาดใหญ่

ระบบสารสนเทศสามารถแยกตามหน้าที่ที่แตกต่างกันได้ดังนี้

- 1) ระบบสำนักงานอัตโนมัติ (Office Automatic System หรือ OAS )
- 2) ระบบประมวลผลรายการประจำวัน (Transaction Processing System หรือ TPS)
- 3) ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System หรือ MIS )
- 4) ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System หรือ DSS)
- 5) ระบบสารสนเทศเพื่อผู้บริหารระดับสูง (Executive Information System หรือ EIS )

## 6) ระบบผู้เชี่ยวชาญ (Expert System หรือ ES )

### 2.1.4. การพัฒนาระบบสารสนเทศ

การที่ระบบสารสนเทศจะสามารถทำงานได้ตรงตามความต้องการ รวดเร็ว และถูกต้องได้นั้นจำเป็นต้องมีการสร้างระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการพัฒนาระบบที่เรียกว่า ขั้นตอนการพัฒนาาระบบซอฟต์แวร์ (Systems Development Life Cycle หรือ SDLC ) ดังนี้

- 1) วิเคราะห์และกำหนดความต้องการของระบบงาน(System Analysis and Specification)
- 2) ออกแบบขั้นตอนการแก้ไขปัญหา (System Design )
- 3) เขียนชุดคำสั่ง (Program Coding )
- 4) ทดสอบการทำงานของระบบงาน (System or Program Testing)
- 5) ใช้งานและบำรุงรักษาระบบ (System Implementation and Maintenance )
- 6) จัดทำเอกสารประกอบระบบ (Documentation)

(ออนไลน์ : <http://www.bcoms.net/temp/lesson8.asp>)

## 2.2 ระบบสารสนเทศโรงพยาบาล

### 2.2.1 ความหมายของระบบสารสนเทศโรงพยาบาล

ระบบสารสนเทศโรงพยาบาล หรือ HIS (Hospital Information System) เป็นระบบที่ช่วยด้าน Patient record หรือเวชระเบียน ระบบข้อมูลยา การรักษาพยาบาล การคิดเงิน มีลักษณะแบบจุดภาคแต่สามารถขยายเป็นระดับมหภาคได้ เมื่อโรงพยาบาลทั่วประเทศแลกเปลี่ยนและส่งเวชระเบียนผ่านระบบ โทรคมนาคม ได้ (<http://www.princess-it.org/kp9/articles/ch2-3.th.html>)

ดังนั้นระบบสารสนเทศโรงพยาบาล จึงหมายถึงหน่วยงานย่อยต่างๆที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาลร่วมกันดำเนินการต่างๆ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน การบริหาร และการตัดสินใจในการดำเนินงานของโรงพยาบาล อย่างมีจุดมุ่งหมายในการนำข้อมูลที่ได้ผ่านการประมวลผล(โดยอาจใช้คอมพิวเตอร์มาช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผล) มาช่วยในการวางแผนและการตัดสินใจ เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายในการสนับสนุนการตัดสินใจในการรักษาพยาบาลและการบริหารงานในโรงพยาบาลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น



ระบบสารสนเทศโรงพยาบาลเป็นระบบสารสนเทศขนาดใหญ่ที่ประกอบด้วยระบบสารสนเทศย่อยของหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆของโรงพยาบาล เช่น ด้านการรักษาพยาบาล ด้านการบริหาร จำเป็นต้องใช้สารสนเทศจากหลายหน่วยงานมาผสมผสานเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ (รุจา ภูโพนุลย์และเกียรติศรี สำราญเวชพร,2542)

### 2.2.2 วัตถุประสงค์ของสารสนเทศโรงพยาบาล

ระบบสารสนเทศโรงพยาบาล มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลโดยการใช้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ แบ่งตามระดับของผู้ใช้สารสนเทศได้ 4 ระดับ คือ

- 1) สารสนเทศระดับผู้บริหารระดับสูง
- 2) สารสนเทศระดับผู้จัดการ
- 3) สารสนเทศระดับผู้ควบคุมการปฏิบัติการ
- 4) สารสนเทศระดับผู้ปฏิบัติการ

#### (1) สารสนเทศระดับผู้บริหารระดับสูง

มีวัตถุประสงค์เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาจากการรวบรวมข้อมูลจากองค์กรหรือสิ่งแวดล้อมภายนอกหรือภายในโรงพยาบาลเอง นำมาประมวลผลและใช้ประโยชน์ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ กำหนดทิศทางและนโยบายของโรงพยาบาล เพื่อการบริหารและจัดการทรัพยากรของโรงพยาบาลให้ได้รับประโยชน์สูงสุด โดยสารสนเทศที่ได้จะอยู่ในรูปของรายงานสรุป หรือกราฟรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบเห็นความแตกต่างได้อย่างชัดเจน เช่น รายงานโรคระบาด เป็นต้น

#### (2) สารสนเทศระดับผู้จัดการ

มีวัตถุประสงค์เพื่อนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนและตัดสินใจในการบริหารและควบคุมการดำเนินงานของโรงพยาบาล รวมถึงการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงพยาบาล โดยข้อมูลสารสนเทศที่ผู้ใช้ระดับนี้ต้องใช้ มักจะเป็นข้อมูลสรุปย้อนหลัง เพื่อที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติงานในอนาคต เช่น รายงานผู้ป่วยอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลกราฟแสดงปริมาณการใช้ไฟฟ้าในช่วงเวลาต่างๆ และปริมาณพัสดุ-เวชภัณฑ์ที่ใช้ในปีที่ผ่านมา เป็นต้น

### (3) สารสนเทศระดับผู้ควบคุมการปฏิบัติการ

มีวัตถุประสงค์ที่จะนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการวางแผนระยะสั้น เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายของโรงพยาบาลข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการจะเป็นข้อมูลสรุปย้อนหลัง หรือล่วงหน้าในระยะเวลาสั้นๆ เช่น รายงานการลาพักของพยาบาล กำหนดนัดหมายของผู้เข้ารับการรักษา และตารางเวรของแพทย์ในอีก 1 เดือนข้างหน้า เป็นต้น

### (4) สารสนเทศระดับผู้ปฏิบัติการ

มีวัตถุประสงค์ในการนำสารสนเทศที่ได้ ไปใช้ในการดูแลให้การดำเนินงานประจำวัน เป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่กำหนด ข้อมูลสารสนเทศในระดับนี้จะอยู่ในรูปแบบที่มีความแน่นอนตายตัว มีลักษณะข้อมูลที่ละเอียดเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับฐานข้อมูลที่ใช้ในการปฏิบัติงานประจำวัน เช่น รายชื่อผู้เข้ารับการรักษาในแต่ละวัน เป็นต้น (อัจฉราภรณ์ อังสุรัตน์เวช, 2544)

### 2.2.3 ประโยชน์ของระบบสารสนเทศโรงพยาบาล

- 1) ทำให้ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหาร มีสารสนเทศนำมาใช้ประโยชน์เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจที่เกิดขึ้นเสมอ ขณะทำงานและการบริหารงานทุกขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง
- 2) สามารถวางแผนรองรับปริมาณงาน ได้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้มาใช้บริการ
- 3) สามารถคำนวณการสั่งซื้อหรือจัดเตรียมทรัพยากรให้เพียงพอกับการใช้ หรือ ไม่เกินความจำเป็นจนสูญเปล่า
- 4) สามารถติดตามการจัดเก็บรายได้อย่างสมบูรณ์
- 5) สามารถจัดอัตราค่าจ้างบุคลากรทำงานได้อย่างเหมาะสม
- 6) สามารถคำนวณคิดค่าบริการได้อย่างเป็นธรรมและมีกำไรจ่ายค่าตอบแทน

จัดสวัสดิการให้บุคลากรได้เหมาะสม

(รุจา ภูโพนุลย์และเกียรติศรี สำราญเวชพร, 2542)

## 2.3 ระบบสารสนเทศทางการแพทย์

### 2.3.1 ความหมายของระบบสารสนเทศทางการแพทย์

1) “สารสนเทศทางการแพทย์” หมายถึงศาสตร์ที่มีการประสานระหว่างคอมพิวเตอร์ สารสนเทศศาสตร์และพยาบาลศาสตร์ เป็นการศึกษาหาความรู้เพื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในงานการพยาบาล

2) “สารสนเทศทางการแพทย์” หมายถึงการผสมผสานศาสตร์ทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์และสารสนเทศศาสตร์ทางการแพทย์ การบริหารทางการแพทย์ การศึกษาพยาบาล การวิจัยทางการแพทย์และการสร้างหรือขยายองค์ความรู้ทางการแพทย์ (อารีย์วรรณ อ่วมธานี, 2547)

ระบบสารสนเทศทางการแพทย์ ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

- มีความสอดคล้องกับความต้องการใช้งาน จำเป็นต้องมีการประสานงาน ผู้บริหารทางการแพทย์หรือพยาบาลผู้ใช้ข้อมูล เพื่อเตรียมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามความต้องการ เช่น ข้อมูลการเฝ้าระวังผู้ป่วยโรคเอดส์ในแต่ละหอผู้ป่วย

- ข้อมูลและการนำเสนอจะต้องอยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย สะดวกในการนำไปใช้หรือเรียกดูข้อมูล โดยไม่ต้องใช้คำสั่งหรือวิธีการที่ยุ่งยาก ซับซ้อน

- ข้อมูลมีความทันสมัย มีการปรับปรุงทุกวัน ทุกสัปดาห์หรือทุกเดือน เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง ทันสมัย เช่น ข้อมูลการรับใหม่ผู้ป่วย การจำหน่ายผู้ป่วย

### 2.3.2 ลักษณะขอบเขตของระบบสารสนเทศทางการแพทย์

ฝ่ายการพยาบาลเป็นหน่วยงานย่อยของโรงพยาบาล ดังนั้นนโยบาย ภารกิจ การดำเนินงานของฝ่ายการพยาบาล จึงต้องสอดคล้อง สนองตอบเป้าหมายใหญ่ของนโยบาย ภารกิจ การดำเนินงานของโรงพยาบาล นอกจากนี้ยังต้องมีความสัมพันธ์กับหลายระบบสารสนเทศย่อยอื่นๆ ในโรงพยาบาล ระบบสารสนเทศทางการแพทย์เป็นการนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการรวบรวมจัดระบบข้อมูล จัดการข้อมูลและสารสนเทศสำหรับการสนับสนุนงานพยาบาล เพื่อเพิ่มคุณค่าและประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งระบบสารสนเทศทางการแพทย์ ประกอบด้วย

#### 1) ระบบสารสนเทศในงานปฏิบัติการพยาบาล

ระบบสารสนเทศในคลินิกเป็นระบบสารสนเทศผู้ป่วยเพื่อประโยชน์ในการรักษา นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประมวลผลข้อมูล เรียกดูข้อมูล สื่อสาร



สารสนเทศที่พยาบาลต้องการส่งและรับ เช่น การนำคอมพิวเตอร์มาใช้บันทึกข้อมูลการพยาบาล จะป้อนข้อมูลเพียงครั้งเดียวก็สามารถเรียกใช้ได้จากหลายคน หลายสถานที่

## 2) ระบบสารสนเทศในงานการศึกษาพยาบาล

ภารกิจในงานการศึกษา ประกอบด้วย

- งานบริหารการศึกษา และงานการเรียนการสอน ต้องจัดเตรียมทรัพยากรในการดำเนินงาน จัดสรรทรัพยากรให้แก่กระบวนการเรียน การสอน เช่น ระบบสารสนเทศ การคัดเลือกนักศึกษาใหม่ ระบบสารสนเทศห้องเรียน/ตารางสอน
- งานการเรียนการสอน เป็นการเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ เช่น ใช้โปรแกรมนำเสนอประกอบการบรรยาย (PowerPoint, Authorware)

## 3) ระบบสารสนเทศทางการบริหารการพยาบาล

จะเกี่ยวข้องกับข้อมูลบริหารจัดการบุคคล รวมทั้งการพัฒนาคณาการประเมินผลงาน สวัสดิการและข้อมูลบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย เช่น สารสนเทศอัตราเงินเดือน สารสนเทศการผลิตพยาบาล

## 4) ระบบสารสนเทศในงานวิจัยทางการพยาบาล

ภารกิจในงานวิจัยประกอบด้วย

- การบริหาร โครงการวิจัย คือการจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อมาดำเนินงานวิจัยให้สำเร็จ
- การปฏิบัติการวิจัยคือการศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำวิจัย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล การนำเสนอ การเผยแพร่ผลงาน เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีบทบาท

(รุจา ภูไพบูลย์และเกียรติศรี สำนานเวชพร,2542)

## 2.4 ระบบการจำแนกการปฏิบัติการพยาบาลสากล

### 2.4.1 นิยามของการจำแนกการปฏิบัติการพยาบาลสากล

ระบบการจำแนกการปฏิบัติการพยาบาลสากล หมายถึง ระบบการจำแนกคำที่ใช้ในการอธิบายสิ่งที่พยาบาลทำ ซึ่งสัมพันธ์กับ human needs/patient conditions และผลของการกระทำ(อังคณา สรียาภรณ์,2548)

การจำแนกการปฏิบัติการพยาบาลสากล หมายถึงการผสมผสานคำ สำหรับการปฏิบัติการพยาบาล (การวินิจฉัยกิจกรรมการพยาบาลและผลลัพธ์การพยาบาล) ที่จะเอื้อให้เกิดการ crossmap คำต่างๆ ทางพยาบาลในทุกกระบวน (ศิริพร ชัมภลิจิต,2543)

การจำแนกการปฏิบัติการพยาบาลสากล หมายถึงศัพท์หรือภาษาทางการพยาบาลเพื่ออธิบายปัญหาของผู้ป่วย กิจกรรมการพยาบาลและผลลัพธ์ทางการพยาบาล (มาริสสา ไกรฤกษ์, 2547)

ดังนั้นระบบการจำแนกการปฏิบัติการพยาบาลสากล จึงหมายถึงการรวบรวมกิจกรรมทางการพยาบาลและผลลัพธ์การพยาบาล เพื่อให้เกิดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางการพยาบาลที่เป็นไปแนวทางเดียวกัน

### 2.4.2 วัตถุประสงค์ของการจำแนกการปฏิบัติการพยาบาลสากล

- 1) สร้างภาษาสากลที่ใช้ร่วมกันในการอธิบายการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อการติดต่อสื่อสารระหว่างพยาบาลด้วยกันและระหว่างพยาบาลกับผู้อื่น
- 2) แสดงออกถึงแนวคิดสากลที่ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลภายใต้สถานที่ที่ให้บริการหรือภาษาที่ใช้และความเฉพาะทางที่แตกต่างกัน
- 3) อธิบายถึงการปฏิบัติการพยาบาลแก่คนทั่วโลกทั้งระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน
- 4) สามารถเปรียบเทียบข้อมูลทางการพยาบาลระหว่างกลุ่มผู้ป่วย/ผู้ใช้บริการหรือระหว่างสถานที่ที่ให้บริการหรือระหว่างช่วงเวลาที่แตกต่างกัน
- 5) กระตุ้นการวิจัยทางการพยาบาล โดยเชื่อมโยงกับระบบสารสนเทศทางการพยาบาลและทางระบบสุขภาพ
- 6) เป็นข้อมูลด้านการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อนำไปใช้ในการศึกษา และเพื่อกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสุขภาพ
- 7) สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ป่วย/ผู้ใช้บริการ ให้การบำบัดทางการพยาบาล จัดสรรทรัพยากร และเกิดผลลัพธ์ทางการพยาบาลที่ดี (อังคณา สรียาภรณ์,2548)

### 2.4.3 ความสำคัญของการจำแนกการปฏิบัติการพยาบาลสากล

สังคมโลกเข้าสู่ยุคสารสนเทศ วิทยาการด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศได้เจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็วและเข้ามามีบทบาทในระบบสารสนเทศ ในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ศาสตร์ทางการพยาบาลก็จำเป็นต้องพัฒนาเพื่อการทำหน้าที่ ดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนได้อย่างเหมาะสม ทันเหตุการณ์

การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในงานพยาบาล ได้เริ่มมีขึ้นในปี ค.ศ. 1960 ที่สหรัฐอเมริกา และได้มีการพัฒนาขึ้นอีกครั้งในปี ค.ศ. 1972 เพื่อพัฒนาระบบบันทึกทางการพยาบาล เข้าสู่ระบบสารสนเทศของโรงพยาบาล หลังจากนั้นระบบสารสนเทศทางการพยาบาลได้มีการพัฒนารูปแบบต่างๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล การบริหารการศึกษาพยาบาลและการวิจัยอย่างกว้างขวาง และได้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในประเทศในแถบยุโรป อเมริกา และออสเตรเลีย ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1993 เป็นต้นมา

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล หากมีการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนการพยาบาล การบันทึกทางการพยาบาล การจัดทำมาตรฐานทางการพยาบาลและการวินิจฉัยอาการของผู้ป่วย จะช่วยให้พยาบาลสามารถตัดสินใจทางคลินิกได้รวดเร็วยิ่งขึ้นและสามารถให้กิจกรรมการพยาบาลแก่ผู้ป่วยได้อย่างมีมาตรฐาน ครอบคลุมตรงตามปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยจะช่วยพยาบาลในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและสามารถประเมินผลการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดงานที่ซ้ำซ้อน ทำให้พยาบาลมีเวลาในการดูแลผู้ป่วยมากขึ้น การดูแลมีคุณภาพ ผู้ป่วยหายเร็วขึ้น ลดค่าใช้จ่ายและลดระยะเวลาในการพักรักษาตัวในโรงพยาบาล ทำให้ผู้ป่วยเกิดความพึงพอใจ

จะเห็นได้ว่าการนำระบบการจัดจำแนกการปฏิบัติการพยาบาลมีความจำเป็นเพิ่มมากขึ้นจากปัจจัยต่างๆ คือ ปัจจัยที่หนึ่ง การให้บริการทางคลินิกมีการใช้สารสนเทศที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของระบบคอมพิวเตอร์มากขึ้น ประการที่สอง การพัฒนาก้าวไปสู่การบันทึกภาวะสุขภาพด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และประการที่สามคือ การมุ่งเน้นและความต้องการนำเทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนการปฏิบัติการที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์

จากการประชุมสภาพยาบาลระหว่างประเทศ(International Council for Nurses: ICN) ในปี ค.ศ.1989 ที่กรุงโซล ประเทศเกาหลี พบว่าแต่ละประเทศใช้กรอบแนวคิดที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีการจำแนกข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลในหลายรูปแบบ ทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารระหว่างพยาบาลในต่างหน่วยงาน ต่างสถาบัน ทำให้มีความจำกัดในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและส่งผลให้เกิดความจำกัดในการพัฒนาคุณภาพบริการทั้งด้านการปฏิบัติและการบริหาร การ

พยาบาล ดังนั้นในปี ค.ศ. 1991 คณะกรรมการบริหารสภาพยาบาลระหว่างประเทศ จึงมีมติที่จะร่วมมือกันพัฒนาระบบการจำแนกการปฏิบัติการพยาบาล แล้วให้สมาคมพยาบาลและสภาพยาบาลของแต่ละประเทศนำไปปรับปรุง เรียบเรียงให้เหมาะสมในการใช้ในแต่ละประเทศ ซึ่งรวมทั้งประเทศไทยด้วย

สำหรับประเทศไทย สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ในฐานะที่เป็นองค์กรสมาชิกของสภาการพยาบาลระหว่างประเทศ ได้แสดงเจตจำนงต่อสภาการพยาบาลระหว่างประเทศที่จะนำ ไอซีเอ็นที มาพัฒนาในประเทศไทย และได้ดำเนินการจัดทำ “โครงการพัฒนาระบบการจำแนกข้อวินิจฉัยและการบำบัดทางการพยาบาลในประเทศไทย” ขึ้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2541 โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ระยะ คือ

- ระยะที่ 1 พศ. 2541-2542 พัฒนาระบบการจำแนกข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล
- ระยะที่ 2 พศ. 2542-2544 พัฒนาระบบการจำแนกการบำบัดทางการพยาบาล

ซึ่งงานบางส่วนอาจจะทำไปพร้อมกันได้ ในระยะแรกได้ใช้ ไอซีเอ็นที อัลฟา เวอร์ชัน และได้พัฒนาปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง มาเป็น ไอซีเอ็นที เบต้า 1 เวอร์ชัน โดยตั้งคณะกรรมการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญการพยาบาลเฉพาะทางสาขาต่างๆ ทำการคัดเลือกข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลและการบำบัดทางการพยาบาลให้สอดคล้องกับบริบทของสถานการณ์ในประเทศไทย แล้วทำการแปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทยโดยสมาคมพยาบาลร่วมกับกองการพยาบาล (สมหมาย หิรัญนุช.,2547)

ต่อมาได้มีการปรับชื่อ โครงการจากเดิมคือ “ระบบการจำแนกข้อวินิจฉัยและการบำบัดทางการพยาบาลในประเทศไทย” เป็น “ระบบการจำแนกการปฏิบัติการพยาบาล” และทางสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย จึงได้ดำเนินการจัดพิมพ์ระบบการจำแนกการปฏิบัติการพยาบาลฉบับภาษาไทย เพื่อเผยแพร่ให้ผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในประเทศไทยนำไปใช้โดยมีเป้าหมายให้เป็นภาษาสากลที่จะใช้สื่อถึงกันระหว่างผู้ประกอบการพยาบาลทั้งในประเทศและนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คณะกรรมการพัฒนาการจำแนกการปฏิบัติการพยาบาล, 2544)

ระบบการจัดจำแนกการปฏิบัติการพยาบาลได้มีการพัฒนาต่อมาจาก ไอซีเอ็นที เบต้า 1 เวอร์ชัน เป็น ไอซีเอ็นที เบต้า 2 เวอร์ชัน

โรงพยาบาลมหาราชชนกรเชียงใหม่ ได้นำระบบสารสนเทศโรงพยาบาลมาใช้ เพื่อพัฒนาบริการสุขภาพให้มีคุณภาพและเป็นระบบ สามารถตอบสนองความต้องการทางด้านสุขภาพของผู้รับบริการ ซึ่งข้อมูลเบื้องต้นและประวัติการรักษาของผู้ป่วยจะถูกบันทึกในโปรแกรมระบบสารสนเทศโรงพยาบาล(SIS) ส่วนข้อมูลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และรายงานสถิติผู้ป่วย จะมี

การบันทึกในโปรแกรมระบบการบริหารจัดการข้อมูลเกี่ยวกับหอผู้ป่วย (Ward Information System: WIS) แต่ในส่วนของการวินิจฉัยและการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล ยังไม่ครอบคลุมในด้านนี้ ดังนั้นเพื่อตอบสนองต่อการจัดทำกรงานการปฏิบัติกรพยาบาลสากลของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จึงได้เริ่มมีโครงการจัดทำ ไอ ซี เอ็น พี โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1) ปี พศ. 2543 จัดตั้งคณะกรรมการ ไอซีเอ็นพี จากแต่ละงานการพยาบาล(9 งานการพยาบาล) ของฝ่ายพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

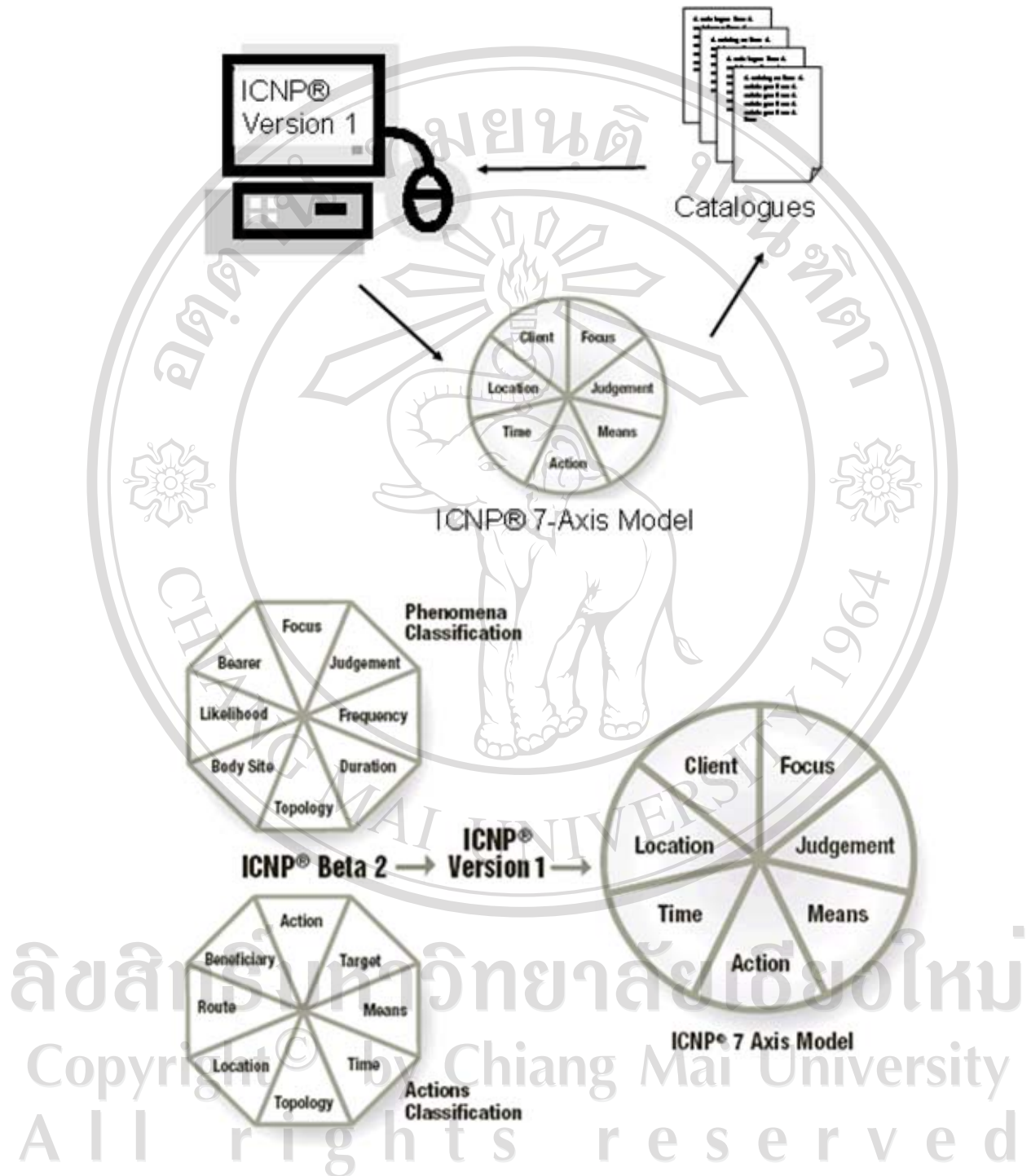
2) ปี พศ. 2544 รวบรวมข้อวินิจฉัยการพยาบาลของแต่ละงานการพยาบาลมาจัดหมวดหมู่และทำเนื้อหา โดยได้ทำการรวบรวมรหัส ไอซีเอ็นพี จาก 14 โรค และ 8 หัตถการ ดังนี้ โรคทั้ง 14 โรค ได้แก่

- (1) Senile Cataract ต้อกระจกในผู้สูงอายุ
  - (2) Hypertension ความดันโลหิตสูง
  - (3) Pneumonia ปอดบวม
  - (4) DM เบาหวาน
  - (5) Renal Failure ไตวาย
  - (6) CA Cervix มะเร็งปากมดลูก
  - (7) Myocardial Infarction กล้ามเนื้อหัวใจตาย
  - (8) Angina Pectoris แองไจน่า เปคตอริส
  - (9) CA Lung มะเร็งปอด
  - (10) Acute Appendicitis ไส้ติ่งอักเสบเฉียบพลัน
  - (11) COPD ปอดอุดกั้นเรื้อรัง
  - (12) CVA โรคหลอดเลือดสมอง
  - (13) Pulmonary TB วัณโรคปอด
  - (14) Septicemia การติดเชื้อในกระแสโลหิต
- หัตถการจำนวน 8 หัตถการ ได้แก่

- (1) Amputation การตัดอวัยวะ
- (2) Cardiac catheterization (NOS) การตรวจสวนหัวใจ
- (3) Chemotherapy เคมีบำบัด
- (4) Hemodialysis การรักษาด้วยไตเทียม



- (5) Peritoneal Dialysis การทำไตอะลต์สิสทางช่องท้อง
  - (6) Post general Anesthesia การได้รับยาสลบ (other specified)
  - (7) Post regional Block การได้รับยาระงับความรู้สึกเฉพาะที่
  - (8) Radiotherapy รังสีรักษา
- 3) ปี พศ.2545-2546 พัฒนาการทำฐานข้อมูล ไอซีเอ็นที ให้ครอบคลุมและสามารถใช้งาน  
ได้มากที่สุด
- 4) ปี พศ.2546 พัฒนาโปรแกรมการออกรายงานจากฐานข้อมูล ไอซีเอ็นที ทั้งทางคลินิก  
และด้านบริหาร
- 5) ปี พศ. 2547 ทดลองการใช้โปรแกรม ไอซีเอ็นที ในหอผู้ป่วย ประเมินผลและ  
ปรับปรุงการใช้โปรแกรม ไอ ซี เอ็น ที
- 6) ในปี พ.ศ.2548 สภายาบาลสากล(ICN) ได้จัดทำระบบการจัดจำแนกการปฏิบัติการ  
พยาบาลสากล เวอร์ชัน ใหม่ที่เรียกว่า ไอซีเอ็นที เวอร์ชัน 1 ที่มีการปรับโครงสร้างของการให้รหัส  
ทางการพยาบาล ปราบกฎการณ์ทางการพยาบาลใหม่เพื่อลดความซ้ำซ้อนของการให้รหัสตาม ไอซี  
เอ็นที เบต้า 2 เวอร์ชัน โดยได้มีการรวบรวมแกนต่างๆ ของ ไอซีเอ็นที เบต้า 2 เวอร์ชัน จาก 8 แกน  
ให้เหลือเพียง 7 แกน และกำหนดให้มีการให้รหัสปราบกฎการณ์ทางการพยาบาล และกิจกรรมการ  
พยาบาลโดยใช้แกนหลักเดียวกันดังรูปที่ 2.1



รูปที่ 2.1 แสดง ICNP 7 Axis Model (แหล่งที่มา [http://www.icn.ch/icnp\\_v1book\\_ch4.htm](http://www.icn.ch/icnp_v1book_ch4.htm))

ความหมายของแต่ละแกน มีดังนี้

1) **แกนที่ 1** จุดเน้นของการปฏิบัติการพยาบาล (Focus of Nursing Practice) หมายถึง ปรากฏการณ์ที่สังคม วิชาชีพและกรอบแนวคิดของวิชาชีพ กำหนดไว้ใน การปฏิบัติการพยาบาล ตัวอย่าง เช่น ความปวด ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองและความยากจน เป็นต้น

2) **แกนที่ 2** การตัดสินใจ (Judgement) หมายถึงการตัดสินใจ ความน่าจะเป็น ความคิดเห็นทางคลินิก การคาดการณ์หรือการตัดสินใจในการปฏิบัติการพยาบาลเชิงวิชาชีพเกี่ยวกับภาวะของปรากฏการณ์ทางการพยาบาล รวมทั้งคุณภาพของความเข้มข้นหรือความรุนแรงของปรากฏการณ์ทางการพยาบาลที่ปรากฏ เช่น เพิ่มขึ้น (Enhance) ไม่พอเพียง (Inadequate) รบกวน (Disturbed)

3) **แกนที่ 3** เครื่องมือ (Means) หมายถึง สื่อกลาง ช่องทาง สิ่งประดิษฐ์ เป็นสิ่งที่ใช้สำหรับการกระทำทางการพยาบาล เช่น ฝ้ายพัน เทคนิคการฝึกกระเพาะปัสสาวะ เทคนิคการจำหน่ายผู้ป่วย

4) **แกนที่ 4** ชนิดของการกระทำ (Action) เป็นการกระทำทางการพยาบาล เช่น การสอน การสอดใส่ การเฝ้าระวัง การสังเกต การจัดตาราง การแต่งกาย

5) **แกนที่ 5** เวลา (Time) หมายถึง ระยะเวลา ความถี่ เป็นเวลาของการกระทำทางการพยาบาล อาจเป็น ณ เวลาใดเวลาหนึ่งหรือช่วงใดช่วงหนึ่ง เช่น เมื่อจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล ระหว่างผ่าตัด

6) **แกนที่ 6** บริเวณ (Location) หมายถึง ตำแหน่งเฉพาะ ส่วนของร่างกาย ตำแหน่งของร่างกาย เป็นบริเวณทางกายภาพที่ถูกกระทำทางการพยาบาลหรือสถานที่ที่กระทำทางการพยาบาลเกิดขึ้น เช่น ศีรษะ แขน บ้าน สถานที่ทำงาน

7) **แกนที่ 7** ผู้รับบริการ (Client) หมายถึง ผู้ที่มีปรากฏการณ์ ผู้ได้รับประโยชน์ มนุษย์ จากเป้าหมาย

#### 2.4.4 องค์ประกอบหลักของการจำแนกการปฏิบัติการพยาบาล

มี 3 องค์ประกอบหลัก คือ

- 1) ปรากฏการณ์ทางการพยาบาล (Nursing Phenomena : nursing problem/diagnosis)
- 2) การบำบัดทางการพยาบาล (Nursing Intervention : nursing treatment/ action)
- 3) ผลลัพธ์ทางการพยาบาล (Nursing Outcomes : nursing results)

(วรรณภา ศรีธีญรัตน์, 2547)

**(1) ปรากฏการณ์ทางการพยาบาล (Nursing Phenomena : nursing problem/ diagnosis)**

หมายถึงภาวะสุขภาพที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล และการวินิจฉัยทางการพยาบาล หมายถึงชื่อปรากฏการณ์ที่พยาบาลตัดสินใจเรียกและเป็นจุดเน้นที่พยาบาลต้องให้การบำบัด

**กฎเกณฑ์ของการให้ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล**

- จะต้องมามีคำศัพท์จากแกนจุดเน้นของการปฏิบัติการพยาบาล
- จะต้องมามีคำศัพท์จากแกนการตัดสินใจหรือแกน โอกาสจะเกิด
- คำศัพท์จากแกนอื่นเป็นการเลือก(ไม่จำเป็นต้องมีก็ได้) เพื่อขยายหรือเพิ่มความชัดเจนของข้อวินิจฉัย

ความชัดเจนของข้อวินิจฉัย

- เลือกคำศัพท์จากแต่ละแกนได้เพียงคำเดียวเท่านั้น

**(2) การบำบัดทางการพยาบาล (Nursing Intervention : nursing treatment/ action)**

- การกระทำทางการพยาบาล (Nursing Action) หมายถึงพฤติกรรมของพยาบาลในการปฏิบัติ

- การบำบัดทางการพยาบาล (Nursing Intervention) เป็นการกระทำต่อข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ ใน ไอ ซี เอ็น พี นั้น

**กฎเกณฑ์ของการให้การบำบัดทางการพยาบาล**

- จะต้องมามีคำศัพท์ในแกนชนิดของการกระทำ
- คำศัพท์จากแกนอื่นเป็นตัวเลือกเพื่อขยายการบำบัดให้ชัดเจนและเฉพาะเจาะจง

เฉพาะเจาะจง

- แต่ละแกนเลือกคำศัพท์ได้เพียงตัวเดียวเท่านั้น

**(3) ผลลัพธ์ทางการพยาบาล (Nursing Outcomes : nursing results)**

หมายถึงการวัดภาวะของข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล ณ เวลาหนึ่ง ภายหลังจากปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล หรืออีกนัยหนึ่งคือผลการปฏิบัติการพยาบาลที่ประเมินเทียบกับข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล

### แนวทางในการพัฒนาผลลัพธ์ทางการพยาบาล

ใช้กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการตั้งข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล ดังนั้นผลลัพธ์ทางการพยาบาลประกอบด้วย

- คำศัพท์จากแกนจุดเน้นของการปฏิบัติการพยาบาล
- คำศัพท์จากแกนการตัดสินใจหรือโอกาสจะเกิด
- คำศัพท์จากแกนอื่นเป็นตัวเลือก เพื่อขยายหรือเพิ่มความชัดเจนของการ

วินิจฉัยทางการพยาบาล

- เลือกคำศัพท์จากแต่ละแกนได้เพียงคำเดียวเท่านั้น
- ผลลัพธ์จะต้องประเมิน ณ เวลาหนึ่งหลังจากได้รับการบำบัดทางการพยาบาล  
(คณะกรรมการพัฒนาการจําแนกการปฏิบัติการพยาบาล, 2544)

ตัวอย่างการให้ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล การบำบัดทางการพยาบาล และผลลัพธ์ทางการพยาบาลดังแสดงในรูปด้านล่าง

7Axes Nursing Process	ACTION	CLIENT	FOCUS	JUDGEMENT	LOCATION	MEANS	TIME
Nursing Diagnosis			Medication Non-adherence	Risk	Home		
Nursing Interventions	Explaining	Individual			Home	Medication Regime	
	Teaching		Side Effect				
	Monitoring		Medication Adherence		Home	Pill Box	
Nursing Outcomes			Medication Adherence	Actual	Home		

รูปที่ 2.2 แสดงตัวอย่างการให้ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล การบำบัดทางการพยาบาล และผลลัพธ์ทางการพยาบาล (แหล่งที่มา [http://www.icn.ch/icnp\\_v1book\\_ch4.htm](http://www.icn.ch/icnp_v1book_ch4.htm))

จากรูปจะได้

การวินิจฉัยทางการพยาบาล : เสี่ยงต่อการไม่ได้รับยาต่อเนื่องเมื่อกลับไปอยู่ที่บ้าน

การบำบัดทางการพยาบาล : อธิบายการรับประทานยาเมื่อกลับไปอยู่ที่บ้านเป็นรายบุคคล

ให้การสอนเรื่องฤทธิ์ข้างเคียงของยาติดตามการให้ยาเมื่อกลับไปอยู่ที่บ้าน

ผลลัพธ์ทางการพยาบาล : ผู้ป่วยรับประทานยาได้ต่อเนื่องเมื่อกลับไปอยู่ที่บ้าน



7Axes Nursing Process	ACTION	CLIENT	FOCUS	JUDGEMENT	LOCATION	MEANS	TIME
<b>Nursing Diagnosis</b>		Individual	Constipation	Actual			
<b>Nursing Interventions</b>	Identifying	Individual	Elimination Pattern				
	Assessing		Pain		Abdominal		
	Teaching		Dietary Need			Dietary Regime	
	Educating		Side effect of medication (Laxative)				
	Administering					Enema	
<b>Nursing Outcomes</b>			Constipation	Decreased			

รูปที่ 2.3 แสดงตัวอย่างการให้ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล การบำบัดทางการพยาบาล และผลลัพธ์ทางการพยาบาล (แหล่งที่มา [http://www.icn.ch/icnp\\_v1book\\_ch4.htm](http://www.icn.ch/icnp_v1book_ch4.htm))

จากรูปที่ จะได้

การวินิจฉัยทางการพยาบาล : ผู้ป่วยมีภาวะท้องผูก

การบำบัดทางการพยาบาล : ค้นหาสาเหตุของท้องผูก ประเมินอาการปวดท้อง ให้คำแนะนำเรื่อง  
การรับประทานอาหารเพื่อลดอาการท้องผูก ให้ความรู้เรื่องอาการข้างเคียงของยา ให้ยาสวนถ่าย

ผลลัพธ์ทางการพยาบาล : ผู้ป่วยมีอาการท้องผูกลดลง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
Copyright© by Chiang Mai University  
All rights reserved